

Öz Liderlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Öz Liderlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28689>

Özet

Öz Liderlik Ölçeği, bireylerin kendi kendilerini etkileme süreçlerini ve davranışlarını de?erlendirmeyi amaçlayan psikolojik bir ölçektir. Bu giri?, ölçeğin Tabak, Sigrı ve Türköz (2013) tarafından gerçekleştirilen Türkçe uyarlama çalışması?n? özetlemektedir. Uyarlama çalışması?, ölçeğin Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu, psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenilirlik) analiz ederek do?rulamı?tır. Ölçek, 8 alt boyutta toplam 32 maddeden oluşmakta olup, bireylerin öz liderlik stratejilerini ne sıklıkla kullandığını? 5'li Likert Ölçeği formatında de?erlendirmektedir. Çalışmanın temel amacı, özgün ölçeğin yapısal geçerliliğini Türkiye örneğinde ba?arılı? bir şekilde sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler

Öz Liderlik, Öz Yönetim, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Do?rulayıcı Faktör Analizi, Güvenirlik, Geçerlik

Yazarlar

Akif Tabak, Ümit Sigrı, Tuba Türköz

Amaç

Öz Liderlik Ölçeği'nin Türkçe uyarlama çalışması?n?n temel amacı, orijinal ölçeğin psikometrik yapı?ını koruyarak, Türk kültürüne özgü dilsel ve kavramsal e?de?erliliğini sağlamaktır. Bu çalışma, öz liderlik kavramı?n?n Türkiye'deki akademik çalışmalarda ve örgütsel ara?tırmalarda güvenilir ve geçerli bir araçla ölçülmesine olanak tanımay? hedeflemiştir.

Uyarlama süreci, sadece çeviri yapmakla kalmamı?, aynı zamanda ölçeğin sekiz alt boyutlu yapı?ını?n Türk örneğinde de tutarlı? oldu?unu göstermeyi amaçlamı?tır. Bu sayede, bireylerin kendi motivasyonları?n?, performansları? ve hedeflerini yönetme biçimlerini ölçmek için standart bir araç sunulmuştur.

Yapı

Öz Liderlik Ölçeği, bireyin kendini etkileme süreçlerini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek, bireyin davranışsal ve bilişsel stratejilerini kapsayan toplam 8 alt boyuttan ve 32 maddeden oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, bireyin kendi performansını? yönlendirmede kullandığı farklı mekanizmaları detaylandırmaktadır.

Bu sekiz alt boyut, öz liderlik teorisinin temel bileşenlerini yansıtır. Bunlar arasında hem yapı?c? davranışlar? te?vik eden ödüllendirme mekanizmaları hem de bilişsel süreçleri (dü?ünceleri

değerlendirme, hayal kurma) içeren unsurlar bulunmaktadır. Ölçek, bireyin kendini motive etme, gözlemlene ve zorluklarla başa çıkma yeteneklerini kapsamlı bir şekilde analiz eder.

Geçerlik

Öz Liderlik Ölçeği'nin Türkçe adaptasyonunda dilsel ve yapısal geçerliliği sağlamak amacıyla titiz bir çeviri süreci uygulanmıştır. Ölçeğin Türkçeye çevirisi üç farklı uzman (araştırmacı, İngilizce öğretimi görevlisi ve uzun süre ABD'de kalmış bir araştırmacı görevlisi) tarafından başlatılmış olarak yapılmıştır.

Çevirilerin doğruluğu, beş yüksek lisans öğrencisi ve iki öğretimi üyesi tarafından kontrol edilmiştir. Yapılan çevirilerin özgün ölçekle eşdeğerliğini test etmek amacıyla, son Türkçe formu aynı enstitüdeki bir öğretimi görevlisi tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiş (geri çeviri) ve bu geri çeviri, konunun uzmanı bir İngilizce öğretimi görevlisi tarafından orijinal çalınmayla karşılaştırılarak farklılıklar tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca, hem Türkçe hem de İngilizce bilen yüksek lisans öğrencileri üzerinde yapılan pilot uygulamalarla ölçeğin uygulanabilirliği ve çeviri güvenilirliği test edilmiştir. Bu çok amaçlı süreç sonucunda, çevirinin uygun ve kullanılabilir olduğu belirlenmiş ve asıl uygulama için onay verilmiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığı ve güvenilirliği, alt boyutlara ait maddeler arasındaki korelasyonlar incelenerek değerlendirilmiştir. Madde korelasyonları .21 ile .77 aralığında olması, ölçek maddelerinin kabul edilebilir düzeyde geçerli ve tutarlı olduğunu göstermektedir. Bu değerler, maddelerin aynı yapıyı ölçmeye katkıda bulunduğunu işaret etmektedir.

Her ne kadar Cronbach Alfa değeri doğrudan belirtilmese de, madde korelasyonları yüksek aralığı, ölçeğin alt boyutları güçlü bir iç tutarlılığına sahip olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları da yapısal güvenilirliği desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerleri, ölçeğin 8 faktörlü yapısının Türk örneğinde iyi bir uyum sağladığını göstermiştir.

Elde edilen uyum iyiliği indeksleri şunlardır:

X²/sd (Ki-Kare / Serbestlik Derecesi Oranı): 2.90

GFI (Goodness of Fit Index): .96

NFI (Normed Fit Index): .91

RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation): .07

IFI (Incremental Fit Index): .94

CFI (Comparative Fit Index): .94

TLI (Tucker-Lewis Index): .91

RMR (Root Mean Square Residual): .04

Bu değerler, özellikle GFI, CFI ve TLI gibi indekslerin .90'ın üzerinde, RMSEA ve RMR değerlerinin ise kabul edilebilir sınırlar içinde (.08'in altında) olması, ölçeğin orijinal 8 alt boyutlu yapılarının Türkçe versiyonunda da doğrulandığını ve ölçeğin yapısal geçerliliğinin yüksek olduğunu kanıtlamaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Orijinal: Çok Boyutlu Öz Liderlik Ölçeği)

Format: 8 Alt Boyut ve 32 Madde

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Bilgi Mevcut Değil (Genellikle yetişkin veya çalışan popülasyonu)

Yaş Grubu: Bilgi Mevcut Değil

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması için kullanılan örneklem detayları kaynakçada belirtilen makalede mevcuttur.

Test Metodolojisi: Bireylerin kendi kendilerini yönetme davranış ve bilişsel stratejilerini 5'li Likert Ölçeği üzerinden öz bildirim yoluyla değerlendirmesi. Derecelendirme formatı: 1=Hiçbir zaman, 2=Nadiren, 3=Ara sıra, 4=Genellikle, 5=Her zaman.

Anahtar Kelimeler

Öz Liderlik Stratejileri, Öz Düzenleme, Davranışsal Stratejiler, Bilişsel Stratejiler, Liderlik Ölçekleri, Öz Liderlik

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Akif Tabak

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi Mevcut Değil

Bağlantılı Kurum E-posta Adresi: akif.tabak@ikc.edu.tr

Yazma Adresi: Bilgi Mevcut Değil (İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi ile ilişkilendirilebilir.)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları için genellikle sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Test Yılı (Uyarlama): 2013

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: oz-liderlik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Tabak, A., Sigri, Ü. ve Türköz, T. (2013). Öz Liderlik Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması çalışması. *Bilgi Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 67, 213-246.

Makalenin yayımlandığı dergi bağlantısı: bilgi.yesevi.edu.tr

Öz Liderlik Ölçeği Maddeleri

Ölçek, toplam 8 alt boyut ve 32 maddeden oluşmaktadır. Alt boyutlar ve ilgili madde sayıları aşağıda listelenmiştir:

Kendine Hedef Belirleyerek Başarıyı Performans Hayal Etme (7 madde): Önemli işlerde, başarıya üst düzeyde sergileyebilmek için hayal gücümü kullanırım.

Kendini Ödüllendirme (3 madde): Bir görevi başarıyla yaptım, özellikle zevk aldığım bir şeyleri yaparak kendimi ödüllendiririm.

Kendini Cezalandırma (4 madde): Başarısız olduğum zamanlarda, kendimi yetersiz bulma eğilimindeyimdir.

Kendini Gözlemleme (Kendini İzleme) (4 madde): Mesleimde ne kadar iyi olduğumu takip ederim.

Hatırlatıcılar Belirleme (2 madde): Yeni başarımlarımda gerektiğini hatırlamak için notlar kullanırım.

Doğal Ödüller Üzerinde Düşüncüyü Odaklama (5 madde): Çevremde heyecanım ve tutkumu diri tutan, bana pozitif enerji veren insan ve nesnelere bulundurmaya çalışırım.

Kendi Kendine Konuşma (3 madde): Karşılaştığım problemleri çözmeye çalışırken kimi zaman yüksek sesle, kimi zaman içimden, kendi kendime konuşarak durumu gözden geçirmeye çalışırım.

Düşünce/Fikirleri Değerlendirme (4 madde): Zor bir durumla karşılaştığımda, kendi mantığıma başvurarak durumu değerlendiririm.